୧୪
ଶେଫାଳି ପ୍ରତି

କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତ

୧୪.୧ କବିତାର ପୃଷ୍ଠଭୂମି

ନାରୀକବି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତଙ୍କ 'ଶେଫାଳି ପ୍ରତି' ଏକ ସମ୍ବୋଧନ ଗୀତି କବିତା । ଶେଫାଳି ଫୁଲକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ତାଙ୍କ ମନର ଗୋପନଭାବକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । କୌଣସି ଏକ ଦିନ ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ କବି ସ୍ୱ ବାସଗୃହର ଝରକା ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି । ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦୟ ହେଉଥିବା ସମୟ । ଏହି ସଂଧ୍ୟାରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ଦୂରରେ ଫୁଟିଥିବା ଶେଫାଳି ଫୁଲର ବାସ୍ନା କବିଙ୍କ ମନରେ ଭାବାନ୍ତର ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ପ୍ରକୃତରେ ଶେଫାଳି ଫୁଲ ଲତାମାଳରେ ସଂଧ୍ୟାରେ ଫୁଟି ଥାଏ ଏବଂ ସକାଳକୁ ଝରି ମାଟିରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହି ଗୋଟିଏ ରାତ୍ରିର ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଶେଫାଳି ଫୁଲ ତା'ର ସୁଗନ୍ଧଭରା ବାସ୍ନା ଦ୍ୱାରା ଜଗତବାସୀଙ୍କ ମନକୁ ମୋହିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥାଏ ।

ଶେଫାଳି ଫୁଲର ବାସ୍ନା । ଏଣେ ସଂଧ୍ୟା ସମୟ । ପୁଣି ଆକାଶରେ ଜହ୍ନ ଉଇଁ ଆସୁଛି । ଏ ପ୍ରକାର ମନମତାଣିଆ ପରିବେଶ କବି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତଙ୍କ ଭାବନା ରାଜ୍ୟରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଦୁଇଟି କଥା ତାଙ୍କ ମନରେ ଆସିଛି । ଗୋଟିଏ ହେଲା ଶେଫାଳି ଫୁଲକୁ ଏବଂ ତା'ର ମହତ୍ୱକୁ ଅନୁଶୀଳନ କରି ଦାର୍ଶନିକ ଭାବନାରେ ମଜ୍ଜିଯାଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଈଶ୍ୱର / ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭକ୍ତିଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।

୧୪.୨ କବିତାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ

କବି ଶେଫାଳି ଫୁଲକୁ ସମ୍ବୋଧନ କଲାବେଳେ ମଣିଷ ଜୀବନର ମହତ୍ୱ କଥା ଭାବିଛନ୍ତି । ଶେଫାଳିଫୁଲ କ୍ଷଣିକକୁ ଆମୋଦିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରେ । ମଣିଷ ତାହେଲେ ଏତେବର୍ଷ ଜୀବିତ ରହିବା ମଧ୍ୟରେ ତା'ର ଉତ୍ତମ ଗୁଣକୁ ସେ କାହିଁକି ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବନି ? ମାତ୍ର ପାରିବ ବୋଲି କବିଙ୍କ ମନରେ ଦୃଢ଼ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମିଛି । ଶେଫାଳିଫୁଲ ସହିତ ମଣିଷ ଜୀବନକୁ ତୁଳନା କରି କବି ଜଗତବାସୀଙ୍କୁ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ବାର୍ତ୍ତା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ମଣିଷ ନିଜକୁ ନିରାଶ, ହତାଶ ମଧ୍ୟକୁ ନିଜକୁ ଠେଲି ଦେଇ କଷ୍ଟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ପାଇବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଶେଫାଳି ଫୁଲର ଆଦର୍ଶ ଆମକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ସେ ଏହି କବିତା ମାଧ୍ୟମରେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଈଶ୍ୱର ବା ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମେ ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବା ଉଚିତ । କାରଣ ସେ ଏ ଜଗତର ସ୍ରଷ୍ଟା ।

୧୪.୩ ମୂଳ ପାଠ

ଶେଫାଳି !

କେଉଁ ଦୂର ତରୁବରେ ଫୁଟିଅଛୁ ଗୋପନେ,
ଭୁରୁ ଭୁରୁ ଗନ୍ଧ ତୋର ଭାସି ଆସେ ପବନେ
ବାତାୟନ ପାଶେ ବସି   ଚାହେଁ ନବୋଦିତ ଶଶୀ
ହସି ହସି ସତେ ଉଇଁ ଆସେ ଦୂର ଗଗନେ
ଭାବାବେଶେ ମୁଗ୍‌ଧ ମୁଁ କି ମଜ୍ଜି ଅଛି ସ୍ୱପନେ ! ।୧ ।
ଭାବରାଜ୍ୟେ ବୁଲେ ସତ ହଜିଅଛି ଚେତନା
ଅନ୍ତର ଅନନ୍ତ ରାଜ୍ୟେ ପୂରିଅଛି କଳ୍ପନା
ବିଶାଳ ଏ ବିଶ୍ୱକ୍ଷେତ୍ରେ   ଅର୍ଦ୍ଧନିମୀଳିତ ନେତ୍ରେ
ଦେଖେଁ ସତେ ଶୋଭାରାଶି ପଡୁଅଛି ଉଛୁଳି
ତହିଁ ସୁଧା ଢ଼ାଳୁ କିରେ ଗନ୍ଧେ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ।୨ ।
ଶାରଦ ବିନାନ୍ତେ ବସି ବାତାୟନ ପାଶରେ
ବୁଡ଼ିଅଛି ମନ ମୋର କିବା ପ୍ରେମ ରସରେ;
ଆବେଗେ ପୁଲକ ମୋର   ନୟନରୁ ବହେ ଧାର
ହୃଦ ତନ୍ତ୍ରୀ ବାଜିଉଠେ କି ଅମୃତ ସୁସ୍ୱରେ,
ନିମିଷେ ଭାବଇଁ ମୁଁ ତ ଅଛି ଅବା ସ୍ୱର୍ଗରେ ।୩ ।
ସାରାଦିନ ପରିଶ୍ରମ କ୍ଲେଶ କ୍ଲାନ୍ତି ଅଶେଷ,
ନାନା ଚିନ୍ତା ରୋଗ ଶୋକ କଷ୍ଟ ଦେଲା ବିଶେଷ,
ତହୁଁ ରବି ଅସ୍ତାଚଳେ   ଧୀରେ ଧୀରେ ଢ଼ଳିଗଲେ,
ସାନ୍ଧ୍ୟଗାଥା ଗାଇ ପକ୍ଷୀ ଫେରିଲେ ସ୍ୱ ସଦନେ
ତମୋରାଶି ବୋଳି ଦେଲା ନିଶା ଧରା ଆନନେ ।୪ ।
ନୀଳ ନଭ ମଣ୍ଡି ଧୀରେ ହସି ଦୀପ୍ତ ଲୋଚନେ,
ଦେଖାଦେଲେ ଶତ ଶତ ତାରା ଜ୍ୟୋତି ବସନେ,
ଅଙ୍ଗେ ବୋଳି ସୁଧାରାଶି   ଶଶାଙ୍କ ଉଇଁଲା ଆସି
ଝରି ଝରି ପଡ଼ିଲା କି ଭୁବନରେ ଅମୃତ,
ସତେ କି ଧରଣୀରାଣୀ ଦୁଃଖ ହେଲା ବିସ୍ମୃତ ।୫ ।
ରବି ବିରହରେ ଧନୀ କାନ୍ଦିଥିଲା ମଉନେ,
ଅନ୍ଧକାରେ ନତନେତ୍ର ବିଷାଦିତ ବଦନେ,
ଚାନ୍ଦ କି ଆସିଲା ଉଇଁ   ଚାନ୍ଦିନୀ ଚୁମ୍ବିଲା ଭୂଇଁ
ହସିଲା କି ବସୁମତୀ ଚାରୁ ଶୁଭ୍ର ଦୁକୂଳେ,
ଫୁଟିଲୁ ଶେଫାଳୀ ରହି ତୁ କି ପ୍ରେମ ଆକୁଳେ ।୬ ।

ଶେଫାଳି ପ୍ରତି

ଶେଫାଳି !
କ୍ଷୁଦ୍ର ତୋର ତନୁ ତହିଁ ଭରା ଏତେ ଅମୃତ,
ବିହି ଲୀଳା କେ ବୁଝିବ ଜ୍ଞାନାତୀତ ଅଦ୍ଭୁତ,
ଗୋପନେ ଫୁଟିଛୁ ଦୂରେ ତରୁପତ୍ର ଗହଳରେ
ତଥାପି ତୋ ବାସେ ମୋର ପ୍ରାଣ ହୁଏ ଆକୁଳ
କହ କେଉଁ ଶିଳ୍ପୀ ତୋତେ ଗଢ଼ିଅଛି, ରେ ଫୁଲ ।୭ ।
କି କୋମଳ କି ଲଳିତ କି ମଧୁର ସୁରଭି,
କର୍କଶ କୁତ୍ସିତ ପଣେ ଶୋଭେ କିନ୍ତୁ ଅଟବୀ,
ରୁକ୍ଷ ପତ୍ରରାଶି କୋଣେ ଫୁଲ ଫୁଟୁ ଏତେ ଗୁଣେ
ଲୁଚି ଲୁଚି ବାସେ ତୋର ମୁଗ୍ଧ କରୁ ସଂସାର,
ନୀଚ ମଧ୍ୟେ ଉଚ୍ଚ ସୃଷ୍ଟି ବିଧାତାର ବିଚାର ।୮ ।
ପଙ୍କେ ପଦ୍ମଗଢ଼ିଅଛି ବିଧାତା କି ଯତନେ,
ଶାମୁକା ଗରଭେ ନିହିଅଛି ମୁକ୍ତା ରତନେ,
କଳାମେଘ କଳେବରେ ସୌଦାମିନୀ ଶୋଭା ଧରେ
କଳ କୋକିଳ କଣ୍ଠରେ ପୁରିଅଛି ପୀୟୁଷ,
ତୁଚ୍ଛ ଭବେ ନୋହେ କିଛି କ୍ଷୁଦ୍ର ତୋର ସଦୃଶ ।୯ ।
ଶେଫାଳି !
ମନେ ମନେ ରୁପ ତୋର କଳ୍ପନାରେ ଆସେ କି,
ଭାବି ଭାବି କଥା ତୋର ଉଲ୍ଲାସରେ ଭାସେ କି,
ଏକ ରାତ୍ରି, ପାଇଁ ଫୁଟି ସୁବାସେ ଯାଉଛୁ ଲୋଟି,
କ୍ଷୁଦ୍ର ତୋର ଜୀବନରେ ସୁମହତ ବିକାଶ,
କ୍ଷୁଦ୍ର ବୋଲି ମୁହିଁ କିମ୍ପା ହୋଇବି ରେ ନିରାଶ ।୧୦ ।
ଶେଫାଳି !
କ୍ଷୁଦ୍ର ମୁହିଁ ଦୀନ ମୁହିଁ ରେଣୁକଣା ଜଗତେ,
ଚାହିଁଲେ ବିଶାଳ ବିଶ୍ୱ ଆସୁଛି କି ପରତେ,
କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୁହିଁ ଅକାରଣେ ଜନ୍ମି ନାହିଁ
ଅନନ୍ତ ବିନାଶ ମୋର ଲେଖା ନାହିଁ କପାଳେ,
ଏକ ରାତି ପାଇଁ ଫୁଟି ଝଡ଼ି ଯିବି ସକାଳେ ।୧୧ ।
ଶେଫାଳି !
ନିତି ପ୍ରାତେ ଦେଖେ ପଡ଼ିଅଛୁ ତରୁମୂଳରେ,
ଢ଼ଳ ଢ଼ଳ ହିମ ବିନ୍ଦୁ ଶୋଭେ ଶୁଭ୍ର ଦଳରେ,
ସ୍ଫଟିକେ ପ୍ରବାଳ ପରା ଗଠିତେ ତୋ ତନୁ ତୋରା,
ମନୋନ୍ମାଦକର ତହିଁ ପୂରିଅଛି ସୁବାସ,
କି କୋମଳ କି ମୋହନ କି ଲଳିତ ବିକାଶ ।୧୨ ।

ଶେଫାଳି !
କି ଯତନେ ଆହରି ମୁଁ ଗୁନ୍ଥେ ମାଳା ଆଦରେ,
ପୁଲକିତ ପ୍ରେମ ସ୍ପର୍ଶେ ଦୋଳାଏ ମୋ କଣ୍ଠରେ,
ଧୀରେ ପରଶି ଅଧରେ   କେତେ ମୁଁ ତୋତେ ଆଦରେ
କି ବୁଝିବୁ ପ୍ରାଣହୀନ ଆକୁଳତା ମୋହର,
କେତେ ପ୍ରେମ କରେ ତୋତେ ଗୋପନେ ମୋ ଅନ୍ତର ।୧୩।
ଶେଫାଳି !
କହେ ତୋ ଆଗରେ ସବୁ, ତୁ କି ବନ୍ଧୁ ଜୀବିତ,
ହେଲେ ମୋ ହୃଦୟ ଶତ ବେଦନାରେ ବ୍ୟଥିତ,
ଆପଣା ମନେ ମୁଁ ଭାଷେ   ତୋତେ ଶୁଣାଇବା ଆଶେ
ଶୁଣୁ କି ନ ଶୁଣୁ ଏକା ଜାଣୁ ତୁହି ସୁମନ,
ବୁଝୁ କି ନ ବୁଝୁ ମୋର ଶତ ପ୍ରୀତି ବଚନ ।୧୪।
ଶେଫାଳି !
କହି କହି କିନ୍ତୁ ମୁହିଁ ଲଭେ ପ୍ରାଣେ ଆରାମ,
ତୋ ବୁଝିବା ନ ବୁଝିବା ମୋର ପକ୍ଷେ ସମାନ ।
କହୁଥିବି ଦିବା ରାତି   ପ୍ରାଣେ ତ ଲଭିବି ଶାନ୍ତି
ତୋ ଉଦ୍ଦେଶେ ଆରେ ଫୁଲ ମୋ ପ୍ରାଣର ଏ ବ୍ୟଥା,
ତୁ ନ ଶୁଣୁ, ଆଉ ଜଣେ ଶୁଣିବ ତ ମୋ କଥା ।୧୫।
ଶେଫାଳି !
ମୋ ଜୀବନ ଶେଷକାଳେ ପଡ଼ିବି ତ ମୁଁ ଝରି,
ତୋଳିନେବ ନାହିଁ କି ସେ ମୋତେ ଯତ୍ନେ ଆହରି,
ମୋର ଆତ୍ମାଫୁଲ ତାରୁ   ଚରଣେ ଦଳିବା ଠାରୁ
ତାର ପ୍ରିୟ ନିକେତନ ସଜାଇବ ନେଇ ସେ,
ତୋଷିବ ପ୍ରାଣଟି ମୋର ଯେତେ ପ୍ରେମ ଦେଇ ସେ ।୧୬।
ଶେଫାଳି !
ତୋହ ପରି କ୍ଷୁଦ୍ର ମୁହିଁ, ତୋହ ପରି କ୍ଷଣିକ,
ହସେ ବାସେ ରସେ ମାତ୍ର ଫୁଟି ଅଛି ଘଡ଼ିକ,
ମାଟିରେ ମିଶିବୁ ତୁହି   ମାଟିରେ ମିଶିବି ମୁହିଁ,
ତଥାପି ମୋ ଆତ୍ମା ଫୁଲ ନ ଯିବ ରେ ମଉଳି,
ତେଣୁ ଆଶା ବହି ଦିନ କାଟେ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ।୧୭।

ଶେଫାଳି !
ଶେଷ ଗତି ନୁହେଁ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ କେଉଁ କାଳରେ,
ମରିବାକୁ ଫୁଟି ନାହିଁ ଭବ-ତରୁ ଡାଳରେ,
ଅଛି ରମ୍ୟ ଉପବନ   ଯହିଁ ଫୁଟି ଚିରଦିନ
ଅନନ୍ତ ଅମୃତ ପ୍ରେମ ସୁଧାମୟ ସୁବାସେ
ମୋହିତ ମୋ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଦେବତାଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲାସେ ।୧୮ ।
ଶେଫାଳି !
ମୃଣ୍ମୟ ଶରୀର ତୋର ଏଡ଼େ ଚାରୁଶୋଭିତ,
ନ ଜାଣି ମୋ ଆତ୍ମା ଫୁଲି କି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟେ ଚିତ୍ରିତ,
ତୁ ଯଦି ମୋ ନେତ୍ର ପ୍ରିୟ   ତାଙ୍କ ନେତ୍ରେ ହେବି ହେୟ
ମୁଁ କି, କେଉଁକାଳେ ମୋର ନ ହୁଏ ତ ବିଶ୍ୱାସ ?
ଫୁଟିବି ମୁଁ ଚିରଦିନ ନ ହେବ ମୋ ବିନାଶ ।୧୯ ।

୧୪.୪ କବିତାର ସାରାଂଶ

ଶାରଦୀୟ ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ ସ୍ୱବାସ ଗୃହର ଝରକା ପାଖରେ ବସିଥିଲା ବେଳେ ସ୍ୱଳ୍ପ ଦୂରରୁ ଶେଫାଳିଫୁଲର ବାସ୍ନାରେ କୁନ୍ତଳାକୁମାରୀ ବିମୋହିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମନରେ ଅନେକ ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ତେଣୁ ସେ ଶେଫାଳି ଫୁଲକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ଛଳରେ ସ୍ୱମନୋଭାବକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଆବେଗଭରା କଣ୍ଠରେ । ଶେଫାଳି ଫୁଲର ବାସ୍ନା ତାଙ୍କୁ ଏଭଳି ଭାବରେ ଆମୋଦିତ କରିଛି ଯେ ସେ ସାଧାରଣ ଭାବରାଜ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଭାବରାଜ୍ୟକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ଶେଫାଳି ଫୁଲର ବାସ୍ନା କବିଙ୍କ ମନରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତିଭାବ ଉଦ୍ରେକ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ସେ ଭାବନା ମଧ୍ୟରେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଅନୁଭବ ପାଇଛନ୍ତି ।

ସଂଧ୍ୟା ଆଗମନରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପଶ୍ଚିମ ଆକାଶରେ ଅସ୍ତ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । ପକ୍ଷୀମାନେ ଗୀତ ଗାଇଗାଇ ବସାକୁ ଫେରୁଛନ୍ତି । ଆକାଶରେ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ତାରା ଦେଖା ଦେଉଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ର ଉଇଁ ଆସିଲା ପରେ ପୃଥିବୀ ସାରା ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ ବିଚ୍ଛୁରିତ ହୋଇଯାଉଛି । ଏହି ସମୟରେ ଶେଫାଳି ଫୁଲ ଫୁଟି ପ୍ରକୃତିକୁ ଆହୁରି ଶୋଭାମୟୀ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି କବି ଭାବିଛନ୍ତି । କବି ଶେଫାଳିଫୁଲ ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି କହୁଛନ୍ତି ଯେ ପତ୍ର ମହକରେ ଫୁଟି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସୁବାସରେ ଜଗତବାସୀ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ପଙ୍କରେ ପଦ୍ମ ଏବଂ ଶାମୁକା ଗର୍ଭରେ ମୁକ୍ତା ଯେପରି ଥାଏ, ସେହିପରି ଜଗତବାସୀଙ୍କ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଶେଫାଳି ଫୁଟିଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ମହକ ଫୁଟି ଉଠେ ।

କ୍ଷଣିକ ସମୟ ମଧ୍ୟର ଶେଫାଳିଫୁଲ ତାର ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ ମହନୀୟତା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେଉଥିବା ଅନୁଭବ କରି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଭାବୁଛନ୍ତି ଜଗତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ ଶେଫାଳି ଫୁଲ ପରି ସେ କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ସଫଳତା ଆଣିବାରେ ସହାୟକ ହେବେ ଏବଂ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବେ ।

ଶେଫାଳି ପ୍ରତି

ଶେଫାଳି ଫୁଲକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି କବି ନିଜର ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଅନୁରାଗକୁ ଆବେଗଭରା କଣ୍ଠରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ଆଶା ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମିଛି । ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ କେବଳ ଏ ସଂସାରକୁ ମରିବାକୁ ଆସି ନାହାନ୍ତି ବରଂ ଭଗବାନଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ ଭକ୍ତିର ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରି ପରମ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିବେ । କବି ଶେଫାଳି ଫୁଲର ମହନୀୟତାରୁ ଅନେକ କିଛି ଶିକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

୧୪.୫ କବି ପରିଚୟ

କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ୧୯୦୧ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୮ ତାରିଖରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବାପା ଦାନିଏଲ୍ ସାବତ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଥିଲେ । ବର୍ମାକୁ ବାପାଙ୍କ ବଦଳି ହେବା ପରେ କୁନ୍ତଳାଙ୍କ ବାଲ୍ୟ ଜୀବନ ବର୍ମାରେ କଟିଥିଲା । କଟକରେ ଡାକ୍ତରୀ ପଢ଼ି ଡାକ୍ତର ହେଲେ । ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ତାଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ଥିଲା । ସେ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ କବି ଓ ଔପନ୍ୟାସିକା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର କବିତା ସଂକଳନ ମଧ୍ୟରେ ଅଞ୍ଜଳି, ଅର୍ଚ୍ଚନା, ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଏବଂ ଭ୍ରାନ୍ତି, କାଳିବୋହୂ, ପରଶମଣି, ନଅତୁଣ୍ଡୀ ତାଙ୍କର ୪ଟି ଉପନ୍ୟାସ । ୧୯୩୭ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା ।

୧୪.୬ କଠିନ ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ତରୁବର	- ବୃକ୍ଷ
ଗୋପନେ	- ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ
ବାତାୟନ	- ଝରକା
ନବୋଦିତ ଶଶୀ	- ନୂତନ ଭାବେ ଉଦୟମାନ ଚନ୍ଦ୍ର
ଗଗନ	- ଆକାଶ
ସୁଧା	- ଅମୃତ
ଦିନାନ୍ତେ	- ଦିନ ଶେଷରେ
ଅସ୍ତାଚଳେ	- ପଶ୍ଚିମ ଆକାଶରେ
ସ୍ୱସଦନ	- ନିଜ ବସା ବା ଘର
ତମୋରାଶି	- ଅନ୍ଧାର
ଆନନ	- ମୁଖ
ନଭ	- ଆକାଶ
ଶଶାଙ୍କ	- ଚନ୍ଦ୍ର, ଜହ୍ନ
ଚାନ୍ଦ	- ଚନ୍ଦ୍ର
ଅଟବୀ	- ବୃକ୍ଷ
ନିହିଅଛି	- ସାଇତା ହୋଇ ରହିଛି

ଶେଫାଳି ପ୍ରତି

ସୁରଭି	- ସୁଗନ୍ଧ, ବାସ୍ନା
ସୌଦାମିନୀ	- ବିଜୁଳି
ପୀୟୂଷ	- ଅମୃତ
ସ୍ଫଟିକ ପ୍ରବାଳ	- ଧଳା ପ୍ରବାଳ ମଣି
ସୁମନ	- ଫୁଲ
ମୃଣ୍ମୟ ଶରୀର	- ମାଟିର ଦେହ

୧୪.୭ ଭାବ ଅବବୋଧ

କ) ‘କ୍ଷୁଦ୍ର ତୋର ତନୁ ତହିଁ ଭରା ଏତେ ଅମୃତ
ବିହିଲୀଳା କେ ବୁଝିବ ଜ୍ଞାନାତୀତ ଅଦ୍ଭୁତ ।’

ଶେଫାଳି ଫୁଲ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତା’ ଗୁଣରେ ରହିଛି ଅନେକ ମହତ୍ୱ, ଅନେକ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛି ଶେଫାଳି ଫୁଲ । ଭଗବାନ ସୃଷ୍ଟିରେ ଏପ୍ରକାର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ବୁଝି ପାରିବ ନାହିଁ । ବଡ଼ ଅଦ୍ଭୁତ ଭଗବାନଙ୍କ ଲୀଳା । ଏହି ପଦ୍ୟରେ ଭଗବାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ କଥା କୁହାଯାଇଛି ।

ଖ) ଲୁଚି ଲୁଚି ବାସେ ତୋର ମୁଗ୍‌ଧ କରୁ ସଂସାର
ନୀଚ ମଧ୍ୟେ ଉଚ୍ଚ ସୃଷ୍ଟି ବିଧାତାର ବିଚାର ।

ଶେଫାଳି ଫୁଲ ଲୋକ ସମାଜର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ରହି ମଧ୍ୟ ନିଜର ସୁବାସ ଦ୍ୱାରା ଜଗତ ଲୋକଙ୍କର ମନକୁ ମୁଗ୍‌ଧ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରେ । ଛୋଟ ମଧ୍ୟରେ ବଡ଼ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ହେଉଛି ଭଗବାନଙ୍କ ବିଚାର । ତେଣୁ ଏଥିରୁ ବୁଝା ପଡ଼େ ଛୋଟ ଭିତରେ କେବଳ କ୍ଷୁଦ୍ର ଭାବନା ବା ଗୁଣ ଥାଏ, ତା ମଧ୍ୟରେ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁଣ ବା ଉଚ୍ଚଭାବ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତି ।

ଗ) ପଙ୍କେ ପଦ୍ମ ଗଢ଼ିଅଛି ବିଧାତା କି ଯତନେ
ଶାମୁକା ଗରଭେ ନିହିଅଛି ମୁକ୍ତା ରତନେ ।

ଏ ସୃଷ୍ଟିରେ ଭଗବାନଙ୍କ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ପଦାର୍ଥ ଅଛି । ଯେପରି ପଙ୍କରୁ ପଦ୍ମ ଫୁଲର ଜାତ, ଶାମୁକା ଭିତରେ ମୁକ୍ତାର ସୃଷ୍ଟି । ଏ ସବୁ ସୃଷ୍ଟିରେ ବିରୋଧାଭାସ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନ ତାହାକୁ ସମ୍ଭବ କରିଛନ୍ତି ।

ଘ) କଳ କୋକିଳ କଣ୍ଠେ ପୂରି ଅଛି ପୀୟୁଷ
ତୁଚ୍ଛ ବନେ ନୋହେ କିଛି କ୍ଷୁଦ୍ର ତୋର ସଦୃଶ ।

ଭଗବାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ରହିଛି କୋଇଲି କଳା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଅତି ମଧୁର । ଅର୍ଥାତ୍ ଅମୃତ ସଦୃଶ । ତେଣୁ ଏ ସଂସାରରେ ତୋର ଶରୀର ଅତି ଛୋଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତୁଚ୍ଛ ବା ଅବାଞ୍ଛିତ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଭଗବାନ ସୃଷ୍ଟିରେ କାହାକୁ ହୀନ ବା ତୁଚ୍ଛ ବୋଲି ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ଙ)   ଶେଷଗତି ନୁହେଁ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ କେଉଁ କାଳରେ
ମରିବାକୁ ଫୁଟି ନାହିଁ ଭବ-ତରୁ ଡାଳରେ ।

କବିଙ୍କ ମନରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଆସିଛି ଯେ ମଣିଷ ଏ ସଂସାରକୁ କେବଳ ମରିବାକୁ ଆସିନାହିଁ ବା ମୃତ୍ୟୁ ଜୀବନର ଶେଷ ଗତି ନୁହେଁ । ଏ ସଂସାରରେ ବଂଚି ରହିଲା ବେଳେ କିଛି କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହା ସଂସାରର ମଙ୍ଗଳ ହେବ ଏବଂ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା ଆସିବ । ତେଣୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଏ ସଂସାରରେ ନିରାଶ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

୧୪.୮ ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ଦୀର୍ଘ)

କ)   'ଶେଫାଳି ପ୍ରତି' କବିତାରେ ଶେଫାଳି ଫୁଲକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି କବି କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

ଖ)   'ଶେଫାଳି ପ୍ରତି' କବିତାରେ କବିଙ୍କ ମନରେ କି ଭାବାଦର୍ଶ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ?

ଗ)   'ଶେଫାଳି ପ୍ରତି' କବିତାରୁ କବିଙ୍କ ପ୍ରେମାବେଗର ସ୍ୱରୂପ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

ଘ)   'ଶେଫାଳି ପ୍ରତି' କବିତାରୁ କବିଙ୍କର ବିଭୁଭକ୍ତିର ପରିଚୟ ଦିଅ ।

ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତ)

କ)   କିଏ, କେଉଁଠାରେ ଗୋପନରେ ଫୁଟିଛି ଏବଂ କାହାର ବାସ୍ନା ପବନରେ ଭାସି ଆସୁଛି ?

ଖ)   କିଏ କେତେବେଳେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଜ୍ଜି ଯାଇଥିଲେ ?

ଗ)   ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ କି ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ବୋଲି କବି କହିଛନ୍ତି ?

ଘ)   ପଦ୍ମ ଓ ମୁକ୍ତା କେଉଁଠାରେ ସୃଷ୍ଟି ହୁଅନ୍ତି ?

ଙ)   କବି କାହିଁକି ନିରାଶ ହେବେ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

୧୪.୯ ବିଷୟ ବୋଧଗତ ପ୍ରଶ୍ନ

ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ ଉତ୍ତର ବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର-

କ)   ଶେଫାଳି ଫୁଲ .... ଫୁଟିଥାଏ । (ଗଛରେ, ନଈକୂଳରେ, ଲତାରେ)

ଖ)   ବାତାୟନ ପାଖରେ .... ବସିଥିଲେ ।
(କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ, ଶେଫାଳି ଫୁଲ, ମୀରା କୁମାରୀ)

ଗ)   ସଂଧ୍ୟା ଗାଥା ଗାଇ .... ସ୍ୱସଦନକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତି ।
(ପକ୍ଷୀମାନେ, ମାଙ୍କଡ଼, ବାଘ)

ଘ)   ....ର ମଧୁର ଓ ଲଳିତ ସ୍ୱର ।   (କୋଇଲି, କୁଆ, ଶୁଆ)

ଟିପ୍ପଣୀ

ଙ) .... ପଦ୍ମର ସୃଷ୍ଟି । (ପଙ୍କରୁ, ବିଲରୁ, ଗଛରୁ)

ଚ) କଳାମେଘ କୋଳରେ .... ଶୋଭାଧାରଣ କରେ । (ବିଜୁଳି, ବଗ, ପାରା)

୧୪.୧୦ ପାଠାନ୍ତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର

କ) ଶେଫାଳି ଫୁଲ ସୁଦୂର ଲତାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଫୁଟିଛି ଏବଂ ତାର ବାସ୍ନା ବା ସୁଗନ୍ଧ ପବନରେ ଭାସି ଆସୁଛି ।

ଖ) କବି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ଶରତ ଋତୁର ସଂଧ୍ୟା କାଳରେ ସ୍ୱଗୃହର ଝରକା ପାଖରେ ବସି ଆକାଶରେ ଉଇଁ ଆସିଥିବା ଚିହ୍ନକୁ ଦେଖି ଭାବାବେଶରେ ନିମଜ୍ଜିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଗ) ସୂର୍ଯ୍ୟ ପଶ୍ଚିମ ଆକାଶରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଲୁଚିଗଲା ବେଳେ ପକ୍ଷୀମାନେ ସଂଧ୍ୟା ଆଗମନରେ ଗୀତ ଗାଇଗାଇ ସ୍ୱବସାକୁ ଫେରନ୍ତି । ପୃଥିବୀରେ ଅନ୍ଧାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରୁ ମାଡ଼ି ଆସେ ।

ଘ) କର୍ଦ୍ଦମାକ୍ତ ପଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦର ପଦ୍ମ ଫୁଲଟିର ସୃଷ୍ଟି । ସେହିପରି ସମୁଦ୍ରରେ ଥିବା ଶାମୁକା ମଧ୍ୟରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ମୁକ୍ତାର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ।

ଙ) ଶେଫାଳି ଫୁଲ ଏତେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶରୀର ଧରି ଯଦି ତାର ସୁନ୍ଦର ଓ ସୁମହତ ପ୍ରକାଶ ହୋଇପାରିଲା ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ସଫଳତା ଆଣିପାରିଲା, ତେବେ ସୃଷ୍ଟିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜୀବ ମଣିଷ ହୋଇ କାହିଁକି ନିରାଶ ହେବେ ।

୧୪.୧୧ ବିଷୟ ବୋଧଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର

କ) ଗଛରେ	ଖ) କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ	ଗ) ପକ୍ଷୀମାନେ
ଘ) କୋଇଲି	ଙ) ପଙ୍କରୁ	ଚ) ବିଜୁଳି

•••